

Digitally signed by
Technical Scientific
Library, TUM
Reason: I attest to the
accuracy and integrity of
this document

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

Nina GARȘTEA

LEGISLAȚIA TRANSPORTURILOR

Suport de curs

**Chișinău
2023**

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI
FACULTATEA INGINERIE MECANICĂ, INDUSTRIALĂ ȘI
TRANSPORTURI
DEPARTAMENTUL TRANSPORTURI

Nina GARȘTEA

LEGISLAȚIA
TRANSPORTURILOR

Suport de curs

Chișinău
Editura “Tehnica-UTM”
2023

CZU 347.763:656(075.8)

G 21

Lucrarea a fost discutată și aprobată pentru editare la ședința Consiliului Facultății Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi, proces-verbal nr. 7 din 19 iunie 2023.

Lucrarea reprezintă o sinteză a legislației internaționale și naționale, care reglementează domeniul activității de transport rutier, desfășurată de către întreprinderile de transport în plan național și internațional, bazându-se pe raporturile juridice stabilite între întreprinderile de transport și persoanele fizice și/sau juridice care au necesitatea de a contracta aceste servicii, precum și interacțiunea acestora cu autoritățile publice.

În actualele condiții, transportul se analizează ca o fază inseparabilă a producției și desfacerii de mărfuri sau de servicii. Transportul reprezintă elementul de bază al infrastructurii fără care atât producția, cât și comerțul ar fi lipsite de sens economic, or, nivelul de dezvoltare a transporturilor în cumul cu gradul de dezvoltare a infrastructurii denotă gradul de dezvoltare a unei țări.

Suportul de curs este destinat studenților programului de studii *0710.1 Inginerie și management în transporturi* (cu frecvență și cu frecvență redusă) pentru însușirea disciplinei *Legislația transporturilor*.

Autor: dr., conf. univ. Nina GARȘTEA

Recenzent: dr., conf. univ. Victor CEBAN

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN RM

Garștea, Nina.

Legislația transporturilor: Suport de curs / Nina Garștea; Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi, Departamentul Transporturi.

– Chișinău: Tehnica-UTM, 2023. – 219 p.

Referințe bibliogr.: p. 210-214 (50 tit.). – 50 ex.

CUPRINS

Capitolul 1. Noțiuni generale privind legislația transporturilor și a dreptului transporturilor.....	3
1.1. Noțiuni generale privind legislația transporturilor. Accepțiunile dreptului transporturilor.....	3
1.2. Obiectul și metoda de reglementare a dreptului transporturilor.....	5
1.3. Izvoarele dreptului transporturilor.....	11
1.4. Clasificarea transporturilor.....	15
1.5. Autoritățile administrative în domeniul transporturilor	21
Capitolul 2. Aspecte legislative generale cu privire la contractele civile.....	25
2.1. Noțiuni introductive cu privire la raporturile obligaționale dintre părți în cadrul executării contractului.....	25
2.2. Mijloacele de garantare a executării obligațiilor.....	26
2.3. Noțiunea contractului de transport.....	28
2.4. Caracterele juridice ale contractului de transport.....	28
2.5. Condițiile încheierii contractului de transport.....	29
Capitolul 3. Fondarea întreprinderii de transport și înregistrarea operatorului de transport rutier...	34
3.1. Înregistrarea de stat a întreprinderii de transport.....	34
3.2. Condiții de acces la activitatea de transport.....	35
3.3. Procedura notificării Agenției Naționale Transport Auto cu privire la demararea activității operatorului de transport rutier.....	40

Capitolul 4. Regimul juridic al transportului de persoane... 43

- 4.1. Considerații generale privind transportul de persoane..... 43
- 4.2. Drepturi și obligații în baza contractului de transport de călători și bagaje..... 51
- 4.3. Răspunderea juridică în transportul de pasageri și bagaj... 57
- 4.4. Reglementarea transportării și păstrării bagajelor și bagajelor de mână..... 64

Capitolul 5. Contractul de transport de mărfuri prin prisma reglementărilor naționale.....67

- 5.1. Noțiunea și particularitățile contractului..... 68
- 5.2. Legislația în domeniul transportului de mărfuri..... 69
- 5.3. Caracterele juridice ale contractului..... 70
- 5.4. Elementele contractului..... 72
- 5.5. Drepturile și obligațiile părților în cadrul procesului de transport..... 82

Capitolul 6. Răspunderea transportatorului (căraușului) în procesul de transport..... 96

- 6.1. Cadrul legal al răspunderii transportatorului..... 96
- 6.2. Condițiile angajării răspunderii transportatorului..... 97
- 6.3. Răspunderea operatorului de transport și a expeditorilor de marfă..... 100
- 6.4. Plata despăgubirilor..... 104
- 6.5. Exonerarea de răspundere a transportatorului..... 104

Capitolul 7. Procedura judiciară de examinare a litigiilor în domeniul transporturilor.....107

- 7.1. Noțiuni generale privind procesul judiciar civil..... 108

7.2.	Actele judecătorești de dispoziție.....	112
7.3.	Competența instanțelor judecătorești.....	113
7.4.	Completul de judecată. Recuzările.....	115
7.5.	Participanții la procesul civil. Drepturile și obligațiile participanților la procesul civil.....	116
7.6.	Actele de procedură civilă.....	118
7.7.	Acțiunea civilă.....	120
7.8.	Dezbaterile judiciare.....	124
7.9.	Procedura de examinare a cererilor cu valoare redusă.....	127
7.10.	Căile ordinare de atac a hotărârilor judecătorești.....	128

Capitolul 8. Incidența legislației muncii în activitatea

întreprinderilor de transport..... 131

8.1.	Noțiuni generale cu privire la contractele colective și individuale de muncă	131
8.2.	Încheierea și executarea contractului de muncă.....	132
8.3.	Încetarea contractului individual de muncă.....	134
8.4.	Disciplina muncii.....	138
8.5.	Răspunderea materială.....	140
8.6.	Timpul de muncă și de odihnă conform prevederilor Acordului european relativ la munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi internaționale pe șosele (A.E.T.R.), încheiat la Geneva la 1 iulie 1970.....	141

Capitolul 9. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă

pentru pagubele produse de autovehicule..... 144

9.1.	Caracteristica legislației ce reglementează raporturile juridice de asigurare.....	144
9.2.	Contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto.....	146
9.3.	Primele de asigurare și limitele despăgubirilor.....	149

9.4.	Limitele răspunderii asiguratorului.....	149
9.5.	Riscuri acoperite de către asiguratorul RCA.....	150
9.6.	Obligațiile asiguratului și a persoanei păgubite.....	152
9.7.	Constatarea amiabilă a accidentului de vehicul.....	155
9.8.	Dosarul de daune. Stabilirea pagubelor.....	157
9.9.	Despăgubirile de asigurare.....	159

Capitolul 10. Contracte internaționale pe moduri de transport 163

10.1.	Contractul internațional de transport rutier de mărfuri pe șosele.....	163
10.2.	Contractul internațional de transport de mărfuri pe calea ferată.....	166
10.3.	Contractul internațional de transport de mărfuri pe mare.	169
10.4.	Contractul internațional de transport fluvial de mărfuri....	175
10.5.	Contractul internațional de transport aerian de mărfuri.....	178

Capitolul 11. Regimul juridic al transportului internațional de mărfuri sub acoperirea carnetelor TIR..... 182

11.1.	Aspecte generale privind transportul mărfurilor sub acoperirea carnetelor TIR.....	182
11.2.	Condițiile aplicării procedurii TIR.....	183
11.3.	Carnetul TIR.....	184
11.4.	Asociația garantă în Republica Moldova.....	185
11.5.	Declararea prealabilă electronică TIR-EPD.....	186
11.6.	Accesul la procedura TIR.....	187
11.7.	Modul de perfectare vamală la introducerea mărfurilor pe teritoriul Republicii Moldova.....	188
11.8.	Spravegherea livrării mărfurilor.....	189
11.9.	Constatarea și notificarea accidentelor rutiere.....	190

BIBLIOGRAFIE

1. Егиазаров В.А. *Транспортное право*. Москва: Издательство Юридический Дом „Юстицинформ”, 2002. - 6 с.
2. Спирын И.В. *Транспортное право: Учебное пособие*. Москва: Издательство „Транспорт”, 2001, с. 18-19.
3. Călin A. *Dreptul transporturilor. Partea generală*. Galați: Editura „PAX AURA MUNDI”, 1997, p.13.
4. Căpățînă O., Stancu Gh. *Dreptul transporturilor. Partea generală*. București: Editura Lumina Lex, 2002, p. 45. ISBN/Cod 973-588-197-7.
5. Filip Gh., Badea C., Manoliu M., Paramon G. *Dreptul transporturilor*. Iași: Editura Junimea, 2002, p. 13. ISBN/ Cod 973-37-0696-5.
6. Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător: nr. 233 din 20.07.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 126-130, art. 627.
7. Codul Civil al Republicii Moldova: nr. 1107 din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr. 82-86, art. 661.
8. Codul transporturilor rutiere al Republicii Moldova: nr. 150 din 17.07.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2014, nr. 247-248, art. 568.
9. Dicționar explicativ al limbii române. București: Editura Univers Encyclopedic, 1998, p. 909.
10. Garștea N. *Regimul juridic al activității de transport auto în Republica Moldova*. Teză de doctor [online], [citat: 20.06.2023]. Disponibil: http://www.cnaa.md/files/theses/2015/22768/garstea_nina_thesis.pdf f CZU:347.763:656(478)(043.3).
11. *Infrastructura de transport*. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ©2023 [citat: 24.04.2023]. Disponibil: <https://midr.gov.md/portofoliu/infrastructura-de-transport>

12. Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale Transport Auto aprobat prin Hotărârea Guvernului: nr. 151 din 09.03.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 73-77, art. 192.

13. Codul transportului feroviar al Republicii Moldova: nr. 19 din 03.02.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 45-52, art. 57.

14. Codului aerian al Republicii Moldova: nr. 301 din 21.12.2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 95-104, art. 189.

15. Legea privind transportul naval intern al Republicii Moldova: nr. 176 din 12.07.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr. 238-242, art. 672.

16. Regulamentul privind eliberarea și utilizarea autorizațiilor de transporturi rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova: nr.257 din 28 aprilie 2017. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr. 149-154, art. 363.

17. Codul navigației maritime comerciale al Republicii Moldova aprobat prin Legea: nr. 599 din 30.09.1999. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2001, nr. 1-4, art. 12.

18. Ungureanu O., Jugastru C. *Drept civil - persoanele*. București: Hamangiu, 2007, p.11. ISBN 973-1720-26-5.

19. Dicționarul explicativ al limbii române. Coteanu L. ș.a. Ediția II. București: Univers Enciclopedic, 1998, p. 134.

20. Legea cu privire la veterani: nr. 190 din 08.05.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 84-86 art. 392.

21. Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16.12.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr.40-49, art.85.

22. Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova: nr. 854 din 28.07.2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 124-125 din 08.08.2006, art. 910.

23. Legea: nr. 287/2009 Codul Civil al României din 17.07.2009 . În: *Monitorul Oficial al României*, Partea I, 2009, nr. 511 (modificată prin Legea nr. 71/2011 și rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 și în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011).

24. Baltag D. *Teoria răspunderii și responsabilității juridice*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2007, p. 122. ISBN 978-9975-920-49-0.

25. Legea privind protecția consumatorilor: nr. 105 din 13.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr. 126-13, art. 507.

26. Regulamentul transporturilor rutiere de mărfuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova: nr. 773 din 20.06.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr. 69-183 art. 833.

27. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova: nr. 225 din 30.05.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 285-294 art. 436.

28. Codul Muncii al Republicii Moldova: nr. 154 din 28.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr. 159-162, art. 648.

29. Acordul european relativ la munca echipajelor vehiculelor care efectuează transporturi internaționale pe șosele (A.E.T.R.), încheiat la Geneva la 1 iulie 1970.

30. Legea privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule: nr. 106 din 21.04.2022. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 129-133, art. 239.

31. Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (CMR), încheiată la Geneva în data de 19 mai 1956.

32. *Where the term Charter-party comes from?* M Taher and Co Limited Authorised and regulated by the Solicitors Regulation Authority, © 2023, [citat: 24.04.2023]. Disponibil: <http://www.mtaher.com/focus-details.aspx?id=20&t=Where-the-term-Charter-party-comes-from>

33. Convenția privind transporturile internaționale feroviare COTIF, încheiată la Berna la 9 mai 1980.

34. Convenția internațională privind ocrotirea vieții umane pe mare, adoptată la Londra la 1 noiembrie 1974.

35. Mihalache I. *Dreptul transporturilor*. Chișinău: Editura Pontos, 2012. ISBN 978-9975-51-361-6.

36. <https://ru.scribd.com/document/150233597/Conventii-internationale-in-transportul-maritim-doc#>

37. <https://www.rasfoiesc.com/business/transporturi/TRANSPORTURILE-MARITIME38.php>

38. Convenția Națiunilor Unite privind transportul de mărfuri pe mare, adoptată la Hamburg, la 31 martie 1978.

39. Convenția privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago, la 7 decembrie 1944.

40. Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional, semnată la Varșovia la 12 octombrie 1929.

41. Acordul privind tranzitul serviciilor aeriene internaționale semnată la Chicago, la 7 decembrie 1944.

42. Acord între Comunitatea Europeană și Republica Moldova privind anumite aspecte ale serviciilor aeriene, 11.04.2006, Luxemburg.

43. Acordul privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și statele sale membre și Republica Moldova.

44. Acord multilateral privind drepturile comerciale pentru transporturile aeriene neregulate în Europa, 13.04.1956, Paris, ICAO.

45. Convenția vamală relativă la transportul internațional al mărfurilor sub acoperirea carnetelor TIR (Convenția TIR) din 14.11.1975

46. *Declararea prealabilă electronică TIR. Manualul utilizatorului*. Serviciul Vamal al Republicii Moldova, © 2023, [citat: 30.06.2023]. Disponibil: https://customs.gov.md/api/media/04/05/2022/TIR-EPD_-_User_Manual.pdf

47. Regulamentul privind procedura de admitere la regimul TIR, aprobat prin Hotărârea Consiliului AITA din 14.12.2022.

48. Codul contravențional al Republicii Moldova: nr. 218 din 24.10.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr. 78-84 art. 100.

49. Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali: nr. 220 din 19.10.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr. 184-187, art. 711.

50. Garstea N., Voloscenco G., Sestenco-Diacek N. *Particulars of the Probation in Civil Cases for the Examination of Disputes in the Field of Transport*. În: The XXXI-st SIAR International Congress of Automotive and Transport Engineering "Automotive and Integrated Transport Systems - AITS 2021". ISBN 978-9975-45-782-8.